МЕТОДОЛОГИЧНА БЕЛЕЖКА

Национално проучване: Нагласите към ЛГБТИ+ учениците в българските училища през 2026 г.

Инструмент: GLSEN National School Climate Survey · Платформа: Qualtrics

Инструмент	GLSEN National School Climate Survey
Тип извадка	Целенасочена (purposive / convenience)
Възрастов обхват	ЛГБТИ+ ученици, които са учили в българско училище през учебната 2025/2026 г., на възраст 14-19 г.
Издания в България	2018 · 2024 · 2026
Отговорен администратор	Фондация „Сингъл Степ“

За какво служи този документ?

Този документ обяснява какъв изследователски инструмент използваме, защо е надежден и какво точно измерва.

1. Какво е GLSEN National School Climate Survey?

GLSEN (Gay, Lesbian and Straight Education Network, вече преименувана на GLISTEN) е водеща образователна организация в САЩ, основана през 1990 г. Нейното Национално проучване на училищния климат (National School Climate Survey, NSCS) проследява преживяванията на ЛГБТИ+ ученици в училище.

Първото издание е проведено през 1999 г., а от 2001 г. насам съдържанието на инструмента е останало до голяма степен непроменено, с малки актуализации при всяко издание. През годините в проучванията на GLISTEN са участвали над 80 000 ученици. Инструментът се прилага редовно, на всеки две години, вече над две десетилетия и е сред малкото в света, които документират системно именно тази тема.

> ***ВАЖНО:*** *Фондация „Сингъл Степ“ използва международно утвърден измервателен инструмент с над 25-годишна история.*

2. Какво измерва проучването?

Инструментът измерва конкретни, наблюдаеми преживявания в училищна среда:

- Доколко учениците чуват предубеден или враждебен език от съученици и от учители.
- Преживявания на тормоз, заплахи и насилие, свързани със сексуална ориентация или полова идентичност.

- Случаи на дискриминация в училище.
- Ефектите на враждебната училищна среда върху образователните резултати и психичното благополучие.
- Наличието и ползата от подкрепящи ресурси в училище.

Това са въпроси за среда и преживявания, не въпроси, които въвеждат, обсъждат или насърчават каквото и да е поведение.

> ***ВАЖНО:*** *Проучването документира само какво са преживели учениците.*

3. Как се прилага инструментът?

GLISTEN методологията изисква инструментът да се прилага в стандартизиран вид. Това не е формалност, а основа на стойността му: само ако въпросите остават съпоставими, могат да се правят сравнения между държави и във времето.

За България това има конкретно значение. Изданията от 2018, 2024 и 2026 г. позволяват да се проследи как се променя училищната среда през годините, включително да се измери ефектът от изменението на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) от август 2024 г.

> ***ВАЖНО:*** *Изданието от 2026 г. в Бълария включва допълнителен набор от въпроси, които изследват ефекта от изменението на ЗПУО. Те са съгласувани и одобрени от изследователския екип на проучването и от нашия консултант-методолог с експертен опит в прилагането на* GLISTEN *методологията.*

4. Извадка и обхват на твърденията

Проучването използва целенасочена извадка (purposive / convenience sampling): достига до участници чрез организации, работещи с ЛГБТИ+ младежи, и чрез социални мрежи. Това е същият подход, който прилагат и GLISTEN.

Важно е да се подчертае какво това означава за тълкуването на резултатите: проучването описва преживяванията на ЛГБТИ+ младежите, които са участвали, и **не претендира да е статистически представителна извадка на всички ученици в България.**

5. Защита на участниците и етика

Проучването е напълно анонимно, доброволно и не се провежда в училища или чрез училищна администрация. Подробните мерки за защита на участниците, включително информираното съгласие, възрастовият контрол и защитата на данните, са описани в отделния документ **„Принципи за защита на участниците“**.

Източници:

GLISTEN. (n.d.). National School Climate Surveys. Retrieved June 10, 2026, from https://glisten.org/research/national-school-climate-surveys/

Kosciw, J. G., Clark, C. M., & Menard, L. (2022). The 2021 National School Climate Survey: The experiences of LGBTQ+ youth in our nation's schools. GLSEN. https://glisten.org/wp-content/uploads/2026/02/2021-National-School-Climate-Survey-Full-Report.pdf

Kosciw, J. G., Clark, C. M., & Menard, L. (2022). The 2021 National School Climate Survey: The experiences of LGBTQ+ youth in our nation's schools. A report from GLSEN (ED625378). ERIC. https://eric.ed.gov/?id=ED625378

Kosciw, J. G., Clark, C. M., Truong, N. L., & Zongrone, A. D. (2020). The 2019 National School Climate Survey: The experiences of lesbian, gay, bisexual, transgender, and queer youth in our nation's schools. GLSEN. https://glisten.org/wp-content/uploads/2026/02/2019-National-School-Climate-Survey-Full-Report.pdf

GLISTEN. (2001). The 2001 National School Climate Survey: The school-related experiences of our nation's lesbian, gay, bisexual and transgender youth. GLSEN. https://glisten.org/wp-content/uploads/2026/02/2001-National-School-Climate-Survey-Full-Report.pdf